

Programma van Toetsing en Afsluiting

HAVO

2022-2023

1. Examenreglement.

De programma's van toetsing en afsluiting zijn onderdeel van het examenreglement. Het examenreglement is te vinden op de ELO.

2. Rooster centraal examen havo tijdvak 1

Donderdag	11 mei	13.30 - 16.30	scheikunde
Vrijdag	12 mei	13.30 - 16.30	Nederlands
Maandag	15 mei	09.00 - 12.00 13.30 - 16.30	geschiedenis biologie
Dinsdag	16 mei	13.30 - 16.00	Engels
Woensdag	17 mei	09.00 - 11.30 13.30 - 16.30	Duits bedrijfseconomie
Maandag	22 mei	13.30 - 16.00	Frans
Dinsdag	23 mei	09.00 - 12.00 13.30 - 16.30 13.30 - 16.30	kunst (algemeen) wiskunde A wiskunde B
Woensdag	24 mei	13.30 - 16.30	economie
Donderdag	25 mei	13.30 - 16.30	natuurkunde
Vrijdag	26 mei	13.30 - 16.30	aardrijkskunde

Toelichting Nederlands

Omschrijving hneT1:

Domein: C en D, schrijfvaardigheid en argumentatieve vaardigheden

De kandidaat produceert een schrijfstuk (betoog/beschouwing) van minimaal 550 woorden en maximaal 650 woorden volgens vaste regels en na bestudering van enkele opiniërende artikelen die door de docent zijn aangereikt.

De kandidaat heeft ter voorbereiding enkele (minimaal drie) artikelen over een onderwerp naar eigen keuze zelfstandig bestudeerd en hierover een proefstuk geschreven van minimaal een A4. De leerling legt dit alles vast in een dossier en levert dit in. Dit onderdeel moet voldoende worden beoordeeld; dit is een voorwaarde voor deelname aan het SE. Het onderwerp van dit proefstuk is hetzelfde als het onderwerp voor het debat. Het document is dus ook voorwaarde voor deelname aan het debat.

Materiaal ter voorbereiding: Nieuw Nederlands, uitgereikt materiaal, eigen artikelen
Toegestane hulpmiddelen bij toets: eendelig woordenboek Nederlands

Omschrijving hneT2:

Domein: B en D, spreekvaardigheid en argumentatieve vaardigheden

De kandidaat neemt deel aan een debat tussen vier kandidaten, volgens vaste regels, na bestudering van een actueel hoofdonderwerp en over een relevante stelling. Het voorbereidingsdocument, dat bestaat uit tenminste drie opiniërende artikelen en een uitgewerkt proefstuk over het gekozen onderwerp, moet in periode T1 goedgekeurd zijn.

Materiaal ter voorbereiding: Nieuw Nederlands, uitgereikt materiaal, eigen artikelen
Toegestane hulpmiddelen bij toets: steekwoorden m.b.t. gekozen stelling

Omschrijving hneT3:

Domein: E: literatuur

De kandidaat kent de hoofdlijnen van de Nederlandse literatuurgeschiedenis, kan gelezen literaire werken plaatsen in dit historisch perspectief, kan literaire teksten (proza en poëzie) herkennen en onderscheiden en kan literaire begrippen hanteren in de interpretatie van literaire teksten.

Materiaal ter voorbereiding: door de docent geselecteerde werken en uitgedeelde materialen en de PowerPointpresentatie van de docent)

Toegestane hulpmiddelen bij toets: geen

Omschrijving hneT4:

Domein: E: literatuur

De kandidaat neemt deel aan een leeskringgesprek tussen enkele kandidaten, waarin beargumenteerd verslag wordt uitgebracht van de leeservaringen van vier werken die zijn gekozen (en goedgekeurd door de docent) en alle door elk van de kandidaten gelezen. Tijdens het gesprek toont de kandidaat kennis van en inzicht in de inhoud van deze werken, de auteurs, de verhaaltechnische/poëzie-technische aspecten en literaire kunst-aspecten.

Materiaal ter voorbereiding: bestuderen van artikel over literatuur en verhaalanalyse kenmerken kennen

Verplichte hulpmiddelen bij toets: 2 recensies bij elk van de geselecteerde werken van Literom

Omschrijving hneT5:

Domein: A en D, leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden

De kandidaat kan een tekst (of tekstdelen) analyseren wat betreft tekstsoort, schrijfdoel, hoofdgedachte, standpunten, argumentatie(schema's).

Materiaal ter voorbereiding: Nieuw Nederlands, Examenbundel

Toegestane hulpmiddelen bij toets: eendelig woordenboek Nederlands

4. Franse taal en literatuur

Toets	Periode	Domein	Omschrijving	Vorm	Herkansing	Weging	Duur in minuten
hfaT1	1	A	Leesvaardigheid	S	Ja	10	90
hfaT2	2	E	Literatuur	S	Nee	15	90
hfaT3	3	B	Kijk- en luistervaardigheid	Kijk- en luistertoets	Nee	20	60
hfaT4 a b	3	C	Gespreksvaardigheid - presentatie - docentgesprek	M	Nee	20 10 10	10 15
hfaT5	3	D	Schrijfvaardigheid	S	Ja	20	90
hfaT6: a b c	1 2 3	ABCDE	Kennistoetsen	S	Nee	15 5 5 5	50 50 50
Totaal						100	

Toelichting Franse taal en literatuur

Omschrijving hfaT1:

boek: Grandes Lignes 5 havo, Examenidoom # havo Frans en reader
tekstbegrip aan de hand van eindexamenteksten

Omschrijving hfaT2:

drie literaire werken (in het Nederlands getoetst)

Omschrijving hfaT3:

kijk- en luistertoets Cito

Omschrijving hfaT4:

boek: Grandes Lignes 5 havo, Grandes Lignes Référence en reader
a. presentatie
b. docentgesprek

Omschrijving hfaT5:

boek: Grandes Lignes 5 havo, Grandes Lignes Référence en reader
persoonlijke en/of zakelijke mail schrijven

Omschrijving hfaT6a,b,c:

boek: Examenidoom # havo Frans, Grandes Lignes Référence en reader
kennistoetsen over basisvocabulaire, eindexamenvocabulaire en basisgrammatica
De norm bij de kennistoetsen is: Bij 70% goed behaal je een 6.0.

5. Duitse taal en literatuur

Toets	Periode	Domein	Omschrijving	Vorm	Herkansing	Weging	Duur in minuten
hduT1	1	A	Leesvaardigheid	S	Ja	10	90
hduT2	2	E	Literatuur	S	Nee	15	90
hduT3	2	C	Gespreksvaardigheid - presentatie - docentgesprek	M	Nee	20 10 10	10 15
hduT4	3	B	Kijk- en luistervaardigheid	Kijk- en luistertoets	Nee	20	60
hduT5	3	D	Schrijfvaardigheid	S	Ja	20	90
hduT6: a b c	1 2 3	A t/m E	Kennistoetsen	S	Nee	15 5 5 5	30 30 30
Totaal						100	

Toelichting Duitse taal en literatuur

Omschrijving hduT1 en hduT6:

Boek: Examenbundel, HCE examenidoom Duits en methode Na Klar
tekstbegrip aan de hand van eindexamenteksten

Omschrijving hduT2:

drie literaire werken (naar keuze van de docent, getoetst in het Nederlands)

Omschrijving hduT3:

boek: Na Klar, actuele artikelen, interview met Duitstalige (indien uitwisseling doorgaat)
a. presentatie (aan de hand van een door de docent goed gekeurd onderwerp)
b. docentgesprek

Omschrijving hduT4:

kijk- en luistertoets Cito

Omschrijving hduT5:

boek: Na Klar en stencils/ reader
zakelijke brief schrijven

Drie verplichte schrijfoopdrachten inleveren voorafgaand aan Schrijfvaardigheidstoets: voorwaarde voor deelname aan toets T5

Omschrijving hduT6:

Toets periode 1: vocabulaire en HCE examenidoom tijdens de les (5%)

Toets periode 2: vocabulaire en HCE examenidoom tijdens de les (5%)

Toets periode 3: vocabulaire en HCE examenidoom tijdens de les (5%)

Alle toetsen samen vormen 1 cijfer en telt 15% mee.

6. Engelse taal en literatuur

Toets	Periode	Domein	Omschrijving	Vorm	Herkansing	Weging	Duur in minuten
henT1	1	A	Leesvaardigheid	S	Ja	10	90
henT2	2	E	Literatuur	S	Nee	20	90
henT3	3	B	Kijk- en Luistervaardigheid	Kijk- en luistertoets	Nee	20	60
henT4	3	C	Gespreksvaardigheid - presentatie - docentgesprek	M	Nee	20 10 10	10 15
henT5	3	D	Schrijfvaardigheid	S	Ja	20	90
henT6: a b	2 3	ABCDE	Kennistoetsen	S	Ja Ja	10 5 5	60
Totaal						100	

Toelichting Engels

Omschrijving henT1

Boek: HCE examenidoom, leergang Stepping Stones 2^e fase, oude examenteksten
Tekstbegrip aan de hand van eindexamenteksten

Omschrijving henT2

Literaire werken (naar keuze van de docent). Getoetst in het Nederlands.

Omschrijving henT3

Kijk- en Luistertoets CITO

Omschrijving henT4

Boek: HCE examenidoom, leergang Stepping Stones 2^e fase

- a. Presentatie (aan de hand van een door de docent goedgekeurd onderwerp)
- b. Docentgesprek

Omschrijving henT5

Boek: Stepping Stones 2^e fase, Grammar Survey/Reference
Schrijfvaardigheidstoets: formele brief

Omschrijving henT6

Boek: HCE examenidoom, leergang Stepping Stones 2^e fase

7. Aardrijkskunde

Toets	Periode	Domein	Omschrijving	Vorm	Herkansing	Weging	Duur in minuten
hakT1	1	A B C	Geografische werkwijzen Wereldbeeld Klimaat en landschap	S	ja	30	120
hakT2	2	A D E E	Geografische werkwijzen Brazilië Stedelijke gebieden Wateroverlast	S	ja	30	120
hakT3	3	A B C D	Geografische werkwijzen Globalisering Endogene en exogene processen Brazilië	S	ja	30	120
hakP1	2	E	Leefomgeving	S	nee	10	
Totaal						100	

Toelichting aardrijkskunde

Omschrijving hakT1:

Boek Buitenland 4 HAVO

1. Wereld: Wereldbeeld
 2. Aarde: Klimaat en landschap
- Geografische werkwijzen

Omschrijving hakT2:

Boek Buitenland 4 HAVO

1. Leefomgeving in stedelijke gebieden
2. Leefomgeving: wateroverlast

Boek Buitenland 5 HAVO

3. Gebieden: Brazilië
- Geografische werkwijzen

Omschrijving hakT3:

Boek Buitenland 5 HAVO

1. Wereld: Globalisering
2. Aarde: Endogene en exogene processen
3. Gebieden: Brazilië

Omschrijving hakP1:

De praktische opdracht gaat over een geografische onderzoek in je de eigen omgeving. Wanneer dit onderdeel aan de orde komt, krijgt de kandidaat meer gedetailleerde informatie. Het resultaat van dit onderzoek wordt ingeleverd op een nader te bepalen datum in periode 2.

Toelichting geschiedenis

Gebruikte methode: geschiedenis werkplaats (GPW)

Historisch overzicht hoofdstuk 5 t/m 10

Rechtsstaat en Democratie

Historische contexten 3 onderwerpen

Omschrijving hgsT1:

- H5 De tijd van ontdekkers en hervormers
- H6 De tijd van regenten en vorsten
- H7 De tijd van pruiken en revoluties
- Het Britse Rijk (historische context)

Omschrijving hgsT2:

- H8 De tijd van burgers en stoommachines
- H9 De tijd van wereldoorlogen
- Rechtsstaat en Democratie (thema)

Omschrijving hgsT3:

- H 10 De tijd van televisie en computer
- Duitsland in Europa 1918-1991 (historische context)
- Nederland 1948-2008 (historische context)

Omschrijving hgsP1:

De praktische opdracht wordt individueel gemaakt.

De praktische opdracht heeft betrekking op de eerste vier hoofdstukken van het historische overzicht.

De leerling krijgt hierover nadere informatie in de les.

De praktische opdracht wordt ingeleverd in december 2022.

Toelichting wiskunde A

Omschrijving hwaT1:

Stof : Boek : Moderne wiskunde 11^e editie Havo 4 hoofdstuk 1 t/m 6

A : vaardigheden blok 1 + blok 2
B : algebra en tellen hoofdstuk 1 + 4
C : verbanden hoofdstuk 2, 5 en 6
E : statistiek hoofdstuk 3

Omschrijving hwaT2:

*Stof: Boek : Moderne wiskunde 11^e editie Havo 4 hoofdstuk 7+ 8
 Havo 5 hoofdstuk 1 + 2*

A : vaardigheden blok 3 + blok 4 van boek havo 4
C : verbanden hoofdstuk 1 boek 5
D : verandering hoofdstuk 8 boek 4
E : statistiek hoofdstuk 7 boek 4 + hoofdstuk 2 boek 5

Omschrijving hwaT3:

*Stof : Boek : Moderne wiskunde 11^e editie Havo 5 hoofdstuk 3 t/m 6
 Blok examenvoorbereiding*

A : vaardigheden alle blokken uit boek 5
B : algebra en tellen hoofdstuk 4
C : verbanden hoofdstuk 3 en 6
D : veranderingen examenvoorbereiding
E : statistiek hoofdstuk 5

Toelichting wiskunde B

Omschrijving hwbT1:

Stof : Boek : Moderne wiskunde 11^e editie Havo 4 hoofdstuk 1 t/m 6

A : vaardigheden	blok 1 + blok 2
B : functies, grafieken en vergelijkingen	hoofdstuk 1, 2, 3 en 4
C : meetkundige berekeningen	hoofdstuk 5
D : toegepaste analyse	hoofdstuk 6

Omschrijving hwbT2:

*Stof : Boek : Moderne wiskunde 11^e editie Havo 4 hoofdstuk 7 + 8
Havo 5 hoofdstuk 1 + 2*

A : vaardigheden	blok 3 + blok 4 van boek havo 4
B : functies, grafieken en vergelijkingen	hoofdstuk 8 boek 4 + hoofdstuk 1 boek 5
C : meetkundige berekeningen	hoofdstuk 7 boek 4
D : toegepaste analyse	hoofdstuk 2 boek 5

Omschrijving hwbT3:

Stof : Boek : Moderne wiskunde 11^e editie Havo 5 hoofdstuk 3 t/m 6

A : vaardigheden	alle blokken uit boek 5
B : functies, grafieken en vergelijkingen	hoofdstuk 3
C : meetkundige berekeningen	hoofdstuk 4 en 6
D : toegepaste analyse	hoofdstuk 5

11. Natuurkunde

Toets	Periode	Domein	Omschrijving	Vorm	Herkansing	Weging	Duur in minuten
hnaT1	1	ABCGH	H1 Bewegen in grafieken H2 Bewegen en rekenen H3 Elektriciteit H7 Kracht en beweging H8 Energie omzetten H9 Elektriciteit 2	S	ja	30	120
hnaT2	2	ABCD EGH	H5 Trillen en golven H6 Licht H11 Krachten in evenwicht H12 Eigenschappen van stoffen en materialen H13 Functionele materialen	S	ja	30	120
hnaT3	3	ABCDEFI	H 10 Straling H14 Communicatie en medische beeldvorming H15 Zonnestelsel en heelal H 17 Menselijk lichaam	S	ja	30	120
hnaP1	1	GI	Practicumopdracht	P	nee	10	60
Totaal						100	

Toelichting natuurkunde

Omschrijving hnaT1:

Boek: Pulsar 3^e editie 4HAVO de volgende hoofdstukken:

- H1 Bewegen in grafieken
- H2 Bewegen en rekenen
- H3 Elektriciteit
- H7 Kracht en beweging
- H8 Energie omzetten
- H9 Elektriciteit 2

Omschrijving hnaT2:

Boek: Pulsar 3^e editie 4HAVO en 5HAVO de volgende hoofdstukken:

- H5 Trillen en golven
- H6 Licht
- H11 Krachten in evenwicht
- H12 Eigenschappen van stoffen en materialen
- H13 Functionele materialen
- Plus alle stof die in SE 1 behandeld is.

Hulpmiddelen:

- Binas informatieboek HAVO/VWO voor natuurwetenschappen, 6^e editie,
- Rekenmachine (niet grafisch)
- Geodriehoek

Omschrijving hnaT3:

Boek: Pulsar 3^e 5 HAVO editie de volgende hoofdstukken

- H10 Straling
- H14 Communicatie en medische beeldvorming
- H15 Zonnestelsel en heelal
- H17 Menselijk lichaam
- Plus alle stof die in SE 1 en 2 behandeld is

Omschrijving hnaP1:

Boek: Natuurkunde H4-5 Pulsar 3^e editie

Practicum door de docent opgegeven en door de kandidaat uit te voeren practicumopdracht. De kandidaat wordt geacht de juiste apparatuur te kunnen gebruiken, de theorie naar de praktijk om te zetten en andersom. Wanneer dit onderdeel aan de orde komt, krijgt de kandidaat meer gedetailleerde informatie. Het zal plaatsvinden op een nader te bepalen datum rondom de voorjaarsvakantie.

12. Scheikunde

Toets	Periode	Domein	Omschrijving	Vorm	Herkansing	Weging	Duur in minuten
hskT1	1	A B C D E	Vaardigheden Stoffen en materialen chemie Chemische processen Ontwikkelen chem. Kennis Innovatie en chem. onderz.	S	J	30	120
hskT2	2	A B C E F G	Vaardigheden Stoffen en materialen chemie Chemische processen Innovatie en chem. onderz. Industriële chem. processen Maatschappij, chem. en tech.	S	J	30	120
hskT3	3	A B C D E F G	Vaardigheden Stoffen en materialen chemie Chemische processen Ontwikkelen chem. Kennis Innovatie en chem. onderz. Industriële chem. processen Maatschappij, chem. en tech.	S	J	30	120
hskP1	2	A B C E F G	Vaardigheden Stoffen en materialen chemie Chemische processen Innovatie en chem. Onderz. Industriële chem. Processen Maatschappij, chem. En tech.	S	N	10	180
Totaal						100	

Toelichting scheikunde

Gebruikte methode: NOVA MAX editie 3.0 scheikunde 4 en 5

Omschrijving hskT1:

Nova scheikunde boek havo 4 de volgende hoofdstukken 1,2,4 en 5

Omschrijving hskT2:

Nova scheikunde boek havo 4 hoofdstuk 6

Nova scheikunde boek havo 5 de hoofdstukken 7, 8 en 11

Omschrijving hskT3:

Nova scheikunde boek havo 4 hoofdstuk 3

Nova scheikunde boek havo 5 de hoofdstukken 9 en 10

Bij alle toetsen wordt de stof van voorgaande toetsen bekend geacht.

Omschrijving hskP1:

NOVA scheikundeboek havo 5 hoofdstuk 11

Dit betreft een schriftelijke opdracht (verslag) over het onderwerp groene chemie.

Deze toets wordt niet in de toetsweek afgenomen. Je moet deze opdracht voor de start van de 2de toetsweek inleveren.

Bij alle toetsen mogen de volgende hulpmiddelen gebruikt worden:

- Binas 6^e editie
- Rekenmachine (niet grafisch)

13. Biologie

Toets	Periode	Domein	Omschrijving	Vorm	Herkansing	Weging	Duur in minuten
hbiT1	1	A B C E F	Cellen (H2) Onderzoek doen (H3) Voortplanting en seksualiteit (H4) Erfelijkheid (H9) Evolutie (H10)	S	ja	25	120
hbiT2	2	A B C D	Gedrag (H1) Reageren (H14) Soorten en relaties (H7) Ecosysteem en evenwicht (H8) + omschrijving periode 1	S	ja	30	120
hbiT3	3	A B C	Voeding en energie (H5) Voeding, vertering en gezondheid (H6) Transport (H11) Gezondheid (H12) Gaswisseling en uitscheiding (H13) + omschrijving periode 1 en 2	S	ja	35	120
hbiP1	3	A	Natuurwetenschappelijke methode	S	nee	10	180
Totaal						100	

Toelichting biologie

Omschrijving hbiT1:

Cellen	Hoofdstuk 2	handboek havo 4
Onderzoek doen	Hoofdstuk 3	handboek havo 4
Voortplanting en seksualiteit	Hoofdstuk 4	handboek havo 4
Erfelijkheid	Hoofdstuk 9	handboek havo 5
Evolutie	Hoofdstuk 10	handboek havo 5

Omschrijving hbiT2:

Gedrag	Hoofdstuk 1	handboek havo 4
Reageren	Hoofdstuk 14	handboek havo 5
Soorten en relaties	Hoofdstuk 7	handboek havo 4
Ecosysteem en evenwicht + Stofomschrijving hbiT1	Hoofdstuk 8	handboek havo 4

Omschrijving hbiT3:

Voeding en energie	Hoofdstuk 5	handboek havo 4
Voeding, vertering en gezondheid	Hoofdstuk 6	handboek havo 4
Transport	Hoofdstuk 11	handboek havo 5
Gezondheid	Hoofdstuk 12	handboek havo 5
Gaswisseling en uitscheiding + Stofomschrijving hbiT1 en hbiT2	Hoofdstuk 13	handboek havo 5

Omschrijving hbiP1:

Practicum schoolonderzoek, waarin de natuurwetenschappelijke methode verwerkt is
De toets kan opgebouwd zijn uit 1 of meerdere onderdelen.

Toegestane hulpmiddelen: BiNaS 6e editie

Toelichting economie

Omschrijving hecT1:

Domein delen/boekjes Praktische Economie:

1. Schaarste, geld en handel
2. Vraag en aanbod

Omschrijving hecT2:

Domein delen/boekjes Praktische Economie:

3. Markt en overheid
4. Heden, verleden en toekomst
5. Speltheorie

Omschrijving hecT3:

Domein delen/boekjes Praktische Economie:

6. Risico en rendement
7. Economische groei
8. Conjunctuur en economisch beleid

Omschrijving Praktische Opdracht, hecPO1:

De kandidaten leveren in periode 3, individueel of in duo's, een portfolio in met daarin de uitwerking van een 'economisch onderzoek'. Dit is een onderzoek naar economische data van één, door kandidaten zelf gekozen, EU-lidstaat. Dit onderzoek is gerelateerd aan de te bestuderen examenstof, het oefenen met het maken van grafieken in Excel en het verzamelen en analyseren van data.

15. Maatschappijleer

Toets	Periode	Domein	Omschrijving	Vorm	Herkansing	Weging	Duur in minuten
hmIT1	1	A B	Informatievaardigheden Benaderingswijzen Rechtsstaat	S	ja	25	60
hmIT2	2	A C	Informatievaardigheden Benaderingswijzen Parlementaire democratie	S	ja	25	60
hmIT3	3	A D E	Informatievaardigheden Benaderingswijzen Verzorgingsstaat Pluriforme samenleving	S	ja	25	60
hmIP1	2	A	Vaardigheden Informatievaardigheden Benaderingswijzen	S	nee	25	
Totaal						100	

Toelichting Maatschappijleer

Leerwerkboek Actua.nl HAVO, gemeenschappelijk deel maatschappijleer havo

Omschrijving hmlT1:

Domein B: Rechtsstaat

- B1: Vrijheidsrechten en plichten; het beginsel rechtsstaat
- B2: De praktijk van de verzorgingsstaat
- B3: Internationale vergelijking en internationale organisaties

Omschrijving hmlT2:

Domein C: Parlementaire democratie

- C1: Politieke rechten; de structuur van de democratie
- C2: De praktijk van de parlementaire democratie
- C3: Internationale vergelijking en internationale organisaties

Omschrijving hmlT3:

1. Domein D: De Verzorgingsstaat

- D1: Geschiedenis van de verzorgingsstaat
- D2: Sociale rechten en plichten; kenmerken van een verzorgingsstaat
- D3: De praktijk van de verzorgingsstaat
- D4: Internationale vergelijking en internationale organisaties

2. Domein E: Pluriforme Samenleving

- E1: Geschiedenis van de pluriforme samenleving
- E2: Grondrechten die horen bij de pluriforme samenleving
- E3: De praktijk van de pluriforme samenleving
- E4: Internationale vergelijking en internationale organisaties

Omschrijving hmlP1:

Vaardigheden: Informatievaardigheden en benaderingswijzen

De praktische opdracht heeft betrekking op een zelfgekozen maatschappelijk onderwerp.

16. Kunst Algemeen (BV)

Toets	Periode	Domein	Omschrijving	Vorm	Herkansing	Weging	Duur in minuten
hkaT1	1	A B C	Theorie Kunst Algemeen H8: Cultuur van Moderne	S	ja	15	120
hkaP1	1	A B	Praktische Beeldende Opdracht	P	nee	10	
hkaT2	2	A B C	Theorie Kunst Algemeen H9: Massacultuur	S	ja	15	120
hkaP2	2	A B	Praktische Beeldende Opdracht	P	nee	10	
hkaT3	3	A B C	Theorie Kunst Algemeen H4 Bespiegelingen: Hofcultuur, zestiende en zeventiende eeuw	S	ja	15	120
hkaP3	3	A B	Praktische Beeldende Opdracht	P	nee	20	
hkaP4	123	A	Kunstanalyse	S	nee	15	
Totaal						100	

Toelichting Kunst Algemeen BV

Omschrijving hkaT1:

H8 Bespiegeling: Cultuur van het moderne, eerste helft van de twintigste eeuw

Domein A1: Vaardigheden

Domein B: Invalshoeken voor reflectie (subdomein B1 t/m B6)

Domein C: Onderwerpen

Omschrijving hkaP1:

Praktische Beeldende opdracht met als thema 'Alledaags Modernisme'

Domein A: Vaktheorie (subdomein A1 t/m A3)

Domein B: Praktijk

Omschrijving hkaT2:

H9 Bespiegeling: Massacultuur, vanaf 1945

Domein A1: Vaardigheden

Domein B: Invalshoeken voor reflectie (subdomein B1 t/m B6)

Domein C: Onderwerpen

Omschrijving hkaP2:

Praktische Beeldende opdracht n.a.v. thema

Domein A: Vaktheorie (subdomein A1 t/m A3)

Domein B: Praktijk

Omschrijving hkaT3:

H4 Bespiegeling: Hofcultuur, zestiende en zeventiende eeuw

Domein A1: Vaardigheden

Domein B: Invalshoeken voor reflectie (subdomein B1 t/m B6)

Domein C: Onderwerpen

Omschrijving hkaP3:

Praktische Beeldende opdracht n.a.v. thema
Domein A: Vaktheorie (subdomein A1 t/m A3)
Domein B: Praktijk

Omschrijving hkaS4:

Praktische Opdracht: Kunstanalyse van een gerenommeerd kunstwerk
Domein A: Vaktheorie (subdomein A1 en A2)

17. Bedrijfseconomie

Toets	Periode	Domein	Omschrijving	Vorm	Herkansing	Weging	Duur in minuten
hbeT1	1	A B F G	Basisvaardigheden Van persoon naar rechtspersoon Financiële Planning H30 Interne – en externe verslaglegging H31 Verslaglegging Balans H32, Verslaglegging Winst/Verlies H33	S	ja	30	120
hebT2	2	A, B, F, G C D E	T1: Alle onderdelen periode 1 en T1 Interne organisatie en personeelsbeleid Investeren en Financieren Marketing	S	ja	30	120
hebT3	3	A t/m E F G	T1,2 Alle onderdelen periode 1 en 2 Financieel beleid Verslaglegging	S	ja	30	120
hebP1	2	A, B, G	De kandidaat krijgt hierover meer gedetailleerde informatie wanneer dit onderwerp aan de orde komt.	S	nee	10	
Totaal						100	

Toelichting bedrijfseconomie

Leergebied: Bedrijfseconomie, ondernemerschap en financiële zelfredzaamheid

Omschrijving hbe T1:

Leerboek Bedrijfseconomie in Balans:
Domein A: Basisvaardigheden (hoofdstuk 1 t/m 4)
Domein B: Van persoon tot rechtspersoon (hoofdstuk 5 t/m 13).
Domein F: Financiële Planning H30
Interne – en externe verslaglegging H31
Domein G: Verslaglegging Balans H32,
Verslaglegging Winst/Verlies H33

Omschrijving hbe T2:

Leerboek Bedrijfseconomie in Balans:
Stof T1 Stof T1 wordt als bekend en toepasbaar beschouwd in stof en opgaven
Domein C: Interne organisatie en personeelsbeleid (hoofdstuk 14 t/m 16)
Domein D: Investeren en financieren (hoofdstuk 17 t/m 20).
Domein E : Marketing (hoofdstuk 21 t/m 24).

Omschrijving hbe T3:

Leerboek Bedrijfseconomie in Balans:
Stof T1,T2 Stof T1 en T2 worden als bekend en toepasbaar beschouwd in stof en opgaven
Domein F: Financieel beleid (hoofdstuk 25 t/m 30)
Domein G: Verslaggeving (hoofdstuk 31 t/m 35).

Omschrijving hbeP1 :

De kandidaat onderzoekt twee beursgenoteerde bedrijven op performance. De opdracht is om kengetallen samen te stellen uit balans en verlies en winst rekening en deze te analyseren m.b.t van een spreadsheet om te komen tot een beleggingsadvies. Start in periode 1, inleveren op een nader te bepalen datum in periode 2.

Domein A: Hfd 1,2,3,4
Domein B: Hfd 7,12
Domein F: Hfd 30
Domein G: Hfd 31,32,33,34,35

18. Profiel werkstuk

Periode	Omschrijving	Vorm	Herkansing	Weging
1	Beoordelingsmoment 1	S	Nee	20
2	Beoordelingsmoment 2	S	Nee	30
3	Beoordelingsmoment 3	S	Nee	40
4	Presentatie	M	Nee	10
Totaal				100

Toelichting

Het profielwerkstuk is een werkstuk, afgerond met een presentatie, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het gekozen profiel. Het profielwerkstuk heeft betrekking op één of meerdere vakken van het eindexamen. Tenminste één van deze vakken heeft een omvang van tenminste 400 uur. Het profielwerkstuk heeft een studielast van 80 uur per leerling.

Stappenplan

Bij het maken van een profielwerkstuk moet je drie fasen doorlopen. Binnen de drie fasen moet je verschillende stappen zetten om tot een goed resultaat te komen.

Stofomschrijving Fase 1

Onderwerp kiezen, Onderzoeksvragen formuleren, Plan van aanpak.

Stofomschrijving Fase 2

Het onderzoek uitvoeren of het onderwerp uitwerken (concept profielwerkstuk), Concept van je profielwerkstuk inleveren en met de docent bespreken.

Stofomschrijving Fase 3

Definitieve verslag met de docent bespreken. De keuze van de presentatievorm van het profielwerkstuk overleggen met je docent.

Stofomschrijving Fase 4

Presentatie

Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een cijfer; dit moet afgerond minimaal een 4 zijn om een diploma te kunnen halen.

19. Rekenen

Voor leerlingen die geen eindexamen doen in het vak wiskunde is het van belang dat het vervolgonderwijs kan zien wat het rekenniveau van een leerling is. Daarom komt er voor deze groep leerlingen een schoolexamen rekenen. Dit examen vindt plaats in periode 3 en is gebaseerd op het referentieniveau 3F.

Het resultaat voor het schoolexamen rekenen telt niet mee in de uitslag, maar wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.